

Herleefde havens Rotterdam

Auteur: Gerard Goudriaan

Maritiem Rotterdam terug van weggeweest

Deze wandeling voert je in de stad zelf langs die delen van de Rotterdamse havens waar je goed kunt zien hoe maritiem Rotterdam zich heeft ontwikkeld. De route begint natuurlijk met het ontstaan van de haven in de 14e eeuw en volgt daarna de eerste bloeiperiode in de 17e eeuw. Daarna gaat onze aandacht uit naar de onstuitbare opmars van de haven met de sprong naar Zuid.

Later kwam de terugval, niet zozeer van de haven in het algemeen, maar wel van de havens in het stedelijk gebied. Door de opkomst van het containervervoer vond veel minder goederenopslag plaats. En de haven verschoof steeds meer naar het westen waar veel meer ruimte was voor de containeroverslag en de steeds groter wordende schepen.

De terugval heeft geleid tot veel minder scheepvaartverkeer naar het hart van Rotterdam met een steeds grotere neergang van deze havengebieden. Van het verval zien we bijna niets meer omdat redelijk snel een enorm revitaliseringsproces op gang is gekomen: de Kop van Zuid voor de zuidelijke havens. Maar ook ten noorden van de Maas is veel gebeurd, vooral in het Maritiem District (de Wijnhaven en de Scheepsmakershaven). Zeker als je al enige tijd niet in het havengebied bent geweest, zul je verbaasd staan hoe snel de Rotterdamse haven zich aan het heruitvinden is. De stedelijke havens gingen herleven en werden een grote trekpleister. Om er te wonen, te werken, te verblijven en te recreëren.

Routebeschrijving

De start van de wandeling is bij de hoofdingang van station Blaak (uitgang centrum). Vanaf de perrons gezien ga je linksaf naar de Kubuswoningen. Neem daar de trap direct links ervan. De straat heet Kolk. Dan kom je in Overblaak. Rechtsaf. Na Stayokay tien meter rechtsaf, dan naar beneden en drie keer rechtsaf. Je komt in een populair uitgaansgebied met cafés, terrassen en restaurants.

Kijkpunt 1

De Oude Haven

Rechtdoor, schuin linksaf Spaansekade. Direct rechtsaf Spaansepoot naar de brug. Op deze Spanjaardsbrug zie je links het water van het Haringvliet. Dit is een voormalige haven van de haringvloot uit 1596.

Na de brug rechtsaf over het keienpad, Koningsdam. Na de keien rechtsaf over de Jan Kuitenbrug. Direct na de brug heb je goed zicht op de Oude Haven.

Ga linksaf naar de Wijnhaven.

Onder het viaduct door naar de brug. Je kunt goed zien hoe de Wijnhaven zich hier aan het ontwikkelen is. Direct rechts zien we een groot woongebouw met meer dan 600 wooneenheden: OurDomain van Tangram Architecten. Bedoeld voor studenten en starters.

Linksaf brug over, dan rechtdoor met links twee 'wikkelboats', kleine huisjes die voor een middag of een paar dagen te huur zijn. Hier is ook een kleine sloepenhaven. Rechtsaf de hier niet aangegeven Scheepmakershaven. Iets verder rechts een rode hoogbouwflat: The Red Apple.

Kijkpunt 2

Scheepmakershaven

Op het eind van de straat rechtdoor oversteken en langs het water verder volgen, nog steeds Scheepmakershaven. Je hebt hier goed zicht op de hoogste toren van de stad: de Zalmhaventoren (215 meter).

Op het eind kom je bij de Leuehaven.

Kijkpunt 3

Leuehaven

Hier rechtsaf en snel weer rechtsaf de Rederijhaven.

Kijkpunt 4

Rederijhaven en Bierhaven

Terug bij de (al lang gedempte) Glashaven linksaf. Na nr.23 loop je links langs de Bierhaven. Na de brug, met links een rood lichtschip en daarachter het Maritiem Museum rechtsaf, over de Wijnhaven.

Kijkpunt 5

Wijnhaven

Direct rechts aan de overzijde zie je woonflat Up:town. Je loopt aan de linkerzijde langs de wooncomplexen 100Hoog, The Muse en Casa Nova.

Bij de volgende brug rechtsaf. Hier heb je mooi zicht op de drie woontorens. Neem na de brug de Wijnbrugstraat naar de Scheepmakershaven. Kort linksaf en dan rechtsaf de Ibisbrug. Aan de overkant rechts is de Terraced Tower (2021, OZ Architecten). Links het imposante gebouw de Willemswerf. Je ziet de gebouwen pas echt goed als we aan de overkant van de Nieuwe Maas zijn.

Loop rechtdoor naar de Boompjes. Als dat niet kan, ga langs de Willemswerf naar links en halverwege rechtsaf naar de Boompjes.

Neem op de Boompjes het zebrapad naar de Nieuwe Maas. Loop helemaal tot het water. Linksaf fietspad en promenade met prachtig uitzicht. Bij de rode Willemsbrug linksaf trap op, rechtsaf naar de volgende trap. Dan rechtsaf de brug op.

Direct na de brug rechtsaf, brug af. We zijn nu op het Noordereiland. Linksaf langs het water. Voor het vroegere viaduct van de spoorlijn fraai zicht op het opvallende, bijna 100 meter hoge gebouw van architect Wim Quist. Links ervan het wooncomplex Terraced Tower.

Kijkpunt 6

De Willemswerf

Eerste weg linksaf, de Van der Takstraat tot eind. Steek de drukke weg over. We komen bij de Koningshaven.

Neem de rechterzijde van de brug. Hierna rechtsaf trap af, dan langs het water. Na villa Zebra linksaf weg naar Halfrond. We bereiken het gebied van de Kop van Zuid.

Een herstructureringsproject dat een wegwijnend deel van noordelijk Zuid (Kop van Zuid) tot een dynamisch onderdeel van de stad moest maken. De papieren start vond plaats in het begin van de jaren negentig.

Aan de rechterzijde zie je het Poortgebouw. We houden iets links aan naar Entrepot en het beeld van Lodewijk Pincoffs van Willem Verbon. Deze beroemde en later omstreden havenontwikkelaar hield kort kantoor in het Poortgebouw.

Kijkpunt 7

Het Poortgebouw

Links van het beeld van Pincoffs is het halfronde wooncomplex van Cepezed, sinds 1995 de ontwikkelaar van het gehele entrepotgebied. Bij het beeld even rechtsaf, linksaf Vijf Werelddelen langs een deel van het vroegere entrepotcomplex aan de Entrepothaven.

Kijkpunt 8

Entrepothaven

Als het water eindigt rechtsaf langs de kopse zijde: Factorij. Eerste weg rechtsaf Rijsboom. Op eind, helemaal bij het water van de Binnenhaven, linksaf.

Kijkpunt 9

Binnenhaven

Volg het water tot het eind van het pad. Dan trappetje op voetpad volgen. Rechtsaf Lodewijk Pincoffsbrug. We gaan na de brug rechtsaf, de drie treden af van het trappetje. Je bent op de Louis Pregerkade. Op het open stuk links zie je het Plein Loods 24 (zie ook hoofdstuk 6). We gaan op eind linksaf, de Stieltjesstraat linkerzijde. Eerste weg linksaf linkerzijde van de Levie Vorstkade aan de Spoorweghaven.

Iets verder op de kade zie je rechts het wooncomplex De Compagnie (2005) met de groen koperen daken. Het is van de Duitse architect Hans Kollhoff die meer in Rotterdam heeft gebouwd (bijvoorbeeld de flat op de Binnerotte met het hetzelfde soort dak).

Rechtsaf Lodewijk Pincoffsweg. Aan de overzijde zie je het woongebouw De Meridiaan uit 1999 van Kees Christiaanse. Daarna rechtdoor Zuiderspoorstraat, onder het viaduct door. Steek de weg over naar de volgende haven.

Kijkpunt 10

Rijnhaven.

Rechtsaf. Na het water linksaf Antoine Platekade. We komen nu op de Wilhelminapier, het hart van de Kop van Zuid.

Kijkpunt 11

Wilhelminapier

Loop langs de kade voorbij het gebouw met veel oranje. Daarna rechtsaf. Eerste weg linksaf Prinsendam, wordt Otto Reuchlinweg. Bij de eerste toren, op het De Monchyplein, rechtsaf Edam. Je komt bij een gigantisch gebouw.

Kijkpunt 12

De Rotterdam

Linksaf langs Pakhuismeesteren een voormalig veemgebouw met Foodhallen en hotel. Hierna rechtsaf langs de Cruise Terminal Rotterdam met Café Rotterdam.

Kijkpunt 13

Voormalige HAL-gebouwen

Bij het water linksaf. Langs de hoge door Norman Foster gebouwde toren, het World Port Center (2001) met als grootgebruiker het Havenbedrijf Rotterdam. Net voor het eind is links het monument Lost Luggage Depot (2001) van de Canadees Jeff Wall. Daarna linksaf direct langs het water. Na 100 meter zie je links een open deur staan. Het is het kunstwerk L'Age d'Or (klinkt als large door) van Gavin Turk. Het staat voor de deur naar een nieuwe wereld en is aangekocht door het Fenix Landverhuizersmuseum dat aan de overkant, op Katendrecht, gebouwd wordt.

Hierna snel linksaf langs Hotel New York dat zich hier in 1993 als eerste nieuwe onderneming vestigde. Aan de rechterhand passeren we de hoogbouw van het kantoor- en appartementencomplex Montevideo, in 2005 geopend. Het is van Francine Houben van het architectenbureau Mecanoo. Direct na dat gebouw rechtsaf terwijl we nog links het culturele pakhuys Las Palmas zien. Hierin zit onder andere het Nederlands Fotomuseum. Vanaf 1954 tot het einde van de HAL was het gebouw het werkplaatsengebouw van de HAL. Het ontwerp is van Van den Broek en Bakema.

Loop naar het water, de Antoine Platekade. Links is het aangename café/terras van filmhuis LantarenVenster, onderdeel van gebouw New Orleans. Ervoor ligt het Drijvend Kantoor (2021), een duurzaam gebouwd houten kantoorgebouw. Het is van Nanne de Ru van Powerhouse Company. Het Drijvend Kantoor huisvest het VN-klimaatinstituut 'Global Center on Adaptation'.

Onze tocht gaat naar rechts. Neem wat verder links de Rijnhavenbrug (bijnaam: de Hoerenloper). De brug leidt ons naar het vroeger beruchte schiereiland Katendrecht.

Kijkpunt 14

Katendrecht

Na de brug komen we bij de twee Fenixloodsen die vanuit de Wilhelminapier gezien de nieuwe entree van Katendrecht vormen.

Kijkpunt 15

Fenixloodsen

Na het al herontwikkelde Fenix 1 aan de linkerzijde loop je langs kantine Walhalla naar het Deliplein, een culinair walhalla. Ga bij de huizen naar rechts. Na het veel geroemde restaurant 'De Matroos en het Meisje' linksaf Sumatraweg. Bij brede weg rechtsaf Brede Hilledijk, die in de Tolhuislaan overgaat. Bij nr.235 linksaf Tolhuisbocht. Neem het voetpad naar rechts. Houd bij driesprong rechts aan met hier goed zicht op een icoon uit het havenverleden.

Kijkpunt 16

SS Rotterdam

Loop het voetpad af tot het kruispunt met links een speeltuin. Hier linksaf de Staalstraat. Loop eventueel, om de Rotterdam in zijn volle glorie te ervaren, vanaf hier naar de kade en terug.

Uitgaande van de oorspronkelijke route eerste straat linksaf de hier niet aangegeven Walhallalaan met zijn vrije kavels. Naar nr.94, hier staat het innovatieve 'Body House' van het architectenbureau Monolab.

De bijna-buren op de nummers 88 en 86 zijn ook de moeite van het bekijken waard. En sla het rijtje tussen nummers 64 en 40 niet over.

Loop nog verder tot het eind van de straat, rechtsaf Wodanstraat, linksaf Maashavenkade. Passeer het pleintje links bij de Maashavenstraat. Ga na nr.55 linksaf. Direct boven je zie je een van de loopbruggen voor het collectief gebied van wooncomplex De Groene Kaap (2021, 450 woningen, ontwerp bureau Massa). Meteen links is een gemeenschappelijke binnentuin. Nog even rechtdoor, dan rechtsaf. Na nr. 35 zie je links de brede toegang naar de entree tot het binnenterrein. Helaas vrij snel na de oplevering afgesloten. Ga rechtsaf naar het water. Je bent weer terug op de kade. Die heet nu Maashaven Noordzijde. Hier linksaf.

Op het eind van de kade rechtsaf langs de kopse zijde van de Maashaven. Langs het beeld De Dijkwerkers dat een gedenkteken is voor de havenarbeider. Het is van 1970 en gemaakt door Ek van Zanten. Je komt hierna bij de Creative Factory (de Oude Graansilo).

Praktische informatie

De route eindigt bij metrostation Maashaven. Hier kun je de metro nemen naar het Centraal Station.

Deze wandeling staat in de wandelgids **Rotterdam acht keer anders** die is verschenen bij uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig. Auteur Gerard Goudriaan is stedenverkenner en wandelsocioloog

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
voor slechts
€ 13,50